

Handlingsprogram 2019-2023

Innhold

Innledning.....	3
Teleentreprenørbransjen.....	6
Installasjonsbransjen	7
Energibransjen	8
IKT-bransjen	12
Lønns- og arbeidsvilkår	14
Pensjon	16
Sosial dumping.....	18
Ungdom	20
Rekruttering	21
Utdanning.....	23
Medlems- og tillitsvalgtopplæring.....	26
Arbeidsmiljø- og bedriftsdemokrati	27
Likestilling.....	28
Klima og miljø.....	31
Internasjonal solidaritet og samarbeid	33
Digitalisering - organisering av fremtidens arbeidere	35

Innledning

EL og IT Forbundet skal jobbe for et trygt og seriøst arbeidsliv som fremmer faste ansettelser, kompetanseutvikling og medbestemmelse for de ansatte. Forbundet skal jobbe for gode lønns- og arbeidsvilkår, økt sysselsetting og reduserte klimagassutslipp. Medlemsvekst og organisering er en prioritert oppgave i perioden. Tillitsvalgte er blant de viktigste ressursene for at forbundet skal nå sine mål, og ivareta sine medlemmer. Forbundet vil derfor jobbe for å forbedre tillitsvalgtes rettigheter og kompetanse.

Forbundets organisasjonsfilosofi er tuftet på det syn at styrken i organisasjonen skal bygges nedenfra. Forbundet vil derfor kontinuerlig tilstrebe å holde en høy aktivitet i klubber og fagforeninger. Med de utfordringer fagbevegelsen står overfor, er kampvillige og sterke grunnorganisasjoner av avgjørende betydning. Forbundet er derfor av den oppfatning at resultater oppnås ikke først og fremst ved at forbundet skal være en serviceorganisasjon for medlemmene. Kraften ligger hos medlemmene som er eiere av fagforeningene og klubbene. Disse utgjør forbundets grunnorganisasjoner.

For en arbeidstakerorganisasjon er både forhandlingsarenaen og den politiske arena viktige. Gjennom forhandlinger og opprettelse av tariffavtaler vil EL og IT Forbundet kjempe for å bedre medlemmenes vilkår. Gjennom politisk arbeid vil EL og IT Forbundet kjempe for en samfunnsutvikling med mer demokratisk styring, mer innflytelse for arbeidstakerne og mindre makt til kapitaleierne.

EL og IT Forbundet vil kjempe for et arbeidsliv med høye standarder der faste ansettelser fortsatt er regelen. EL og IT Forbundet vil kjempe mot samfunnsendringer som undergraver arbeidsfolks rettigheter, trygghet og helse. For å sikre dette, bør alle forbundets ledd jobbe for å påvirke politiske beslutningstagere på alle nivå med mål om å ivareta medlemmenes interesser. I den forbindelse er det også viktig å styrke LOs lokalorganisasjoner for å få gjennomført fagligpolitisk og politisk aktivitet.

Et organisert arbeidsliv og en sterk fagbevegelse er viktige forutsetninger for utviklingen av velferdsstaten. EL og IT Forbundet vil kjempe for å styrke fagbevegelsens og arbeidstakernes makt og innflytelse for å sikre en samfunnsutvikling basert på solidaritet, rettferdighet og fellesskap og som bremser markedsliberalismen. EL og IT Forbundet vil jobbe for fullt skattefritak for fagforeningskontingenten.

De siste 35 årene har vært preget av en utvikling med stadig sterkere globalisering basert på markedsliberalistiske prinsipper. Dette har ført til en verden med mer urettferdighet, mer utrygghet og mindre makt til fagbevegelse og arbeidstakere. I tillegg skaper dette grobunnen for proteksjonisme og fremmedfiendtlighet som splitter arbeidstakere.

Gjennom omfattende privatisering, konkurranseutsetting og sosial dumping har etablerte vilkår blitt satt under press. Midlertidig tilknytning til arbeidsmarkedet har i altfor stor grad erstattet faste ansettelser. EL og IT Forbundet vil bidra til at det føres en politikk som gir arbeidstakere og fagbevegelse mer makt og som bremser markedsliberalismen.

En sterk offentlig sektor sikrer velferd, tilrettelegger for en god næringsutvikling og fungerer som en motvekt mot markedsliberalismen.

Skal offentlig sektor spille en slik rolle, kan den ikke styres etter de samme markedsprinsipper som privat sektor. EL og IT Forbundet vil arbeide for en offentlig sektor som styres etter brukernes behov og ikke etter markedsprinsipper. EL og IT Forbundet vil motarbeide alle former for privatisering og konkurranseutsetting. Like viktig for å bekjempe privatisering av offentlige oppgaver, er å jobbe mot bruk av anbudsprinsippet. Nødvendig infrastruktur og nødvendige tjenester skal fortsatt være i offentlig regi.

Den offentlige fellesskolen er en av grunnpilarene i et velferdssamfunn. Like muligheter til utdanning uavhengig av klasse, kjønn, geografi og foreldrenes inntekt er et hovedmål.

Lik tilgang på ressurser og moderne utstyr innen IKT og praktiske fag i skolen er viktig for å sikre en god skolegang. Det er også viktig i kampen for sosial utjamning.

EL og IT Forbundet ønsker et åpent og inkluderende samfunn, og vil bekjempe alle former for diskriminering og rasisme. EL og IT Forbundet har nulltoleranse for seksuell trakassering.

Omfattende klimaendringer nasjonalt og globalt er den alvorligste trusselen menneskeheten står overfor i dag. Betydelige endringer har skjedd og uten en omfattende omlegging av verdens energiforbruk og reduksjon i varekonsum vil konsekvensene bli enorme. De som har minst fra før vil måtte bære de største byrdene. For å endre denne utviklingen må verdens energiforbruk dreies bort fra fossile energibærere og over til fornybare ressurser. Norge må gå i front i en slik

utvikling. Omstilling fra en oljeavhengig økonomi til en økonomi basert på fornybare ressurser, kompetanse og teknologi må starte nå. Kompetansen til de ansatte i petroleumsnæringa og leverandørindustrien vil spille en viktig rolle i framtidens økonomi basert på fornybare energiresurser. Norge må utnytte sine muligheter som vannkraftnasjon.

Fagbevegelsen må være en pådriver for en klimavennlig næringspolitikk og for et karbonnøytralt samfunn. Løsningen på klimaproblemene kan ikke overlates til markedskreftene, men forutsetter sterk politisk styring. EL og IT Forbundet vil kjempe for en politikk der løsningene på klimautfordringene og kampen for utjevning og sosial rettferdighet går hånd i hånd, og hvor jordas bæreevne settes foran hensyn til profitt.

Verdensøkonomien rammes av gjentakende kriser. Muligheten for høy fortjeneste i den verdiskapende delen av samfunnsøkonomien har blitt trangere. Kapitalen har derfor søkt til andre områder som f. eks finanssektoren, og det har oppstått en boble- og spekulasjonsøkonomi uten sidestykke. Regjeringer i kriserammede land redder banker og finansinstitusjoner og kutter i velferd og offentlige ansattes lønns- og pensjonsvilkår. Angrep på arbeidsfolk og fagbevegelsen er en automatisk refleksbevegelse fra høyresida og kapitalen når kriser oppstår. Som svar trenger vi en styrket fagbevegelse.

Det siste tiåret er det ført en politikk i Europa som har ført til permanent høy arbeidsledighet og oppblomstring av høyradikale partier og bevegelser. Arbeidsløsheten, spesielt blant ungdom, har i enkelte land nådd et nivå vi må tilbake til 1930-tallet for å se maken til. Den sosiale nøden er blitt et alvorlig problem. Det har oppstått en ny gruppe arbeidere: Det er folk som er i arbeid, men som likevel er fattige. De konkurrerer med andre om å tilby sin arbeidskraft billigst mulig. Arbeidsledighet og innstrammingspolitikk tvinger mange europeere til å reise fra hjemlandet sitt. Unge og voksne arbeidere ser etter andre steder der de kan leve verdige liv. EL og IT Forbundet vil forsterke aktiviteten med å organisere arbeidere fra andre land som arbeider innenfor våre bransjer i Norge.

I Norge blir mange utenlandske arbeidere utnyttet av arbeidsgivere i kaotiske forretningsmodeller av underleverandører og vikarbyråer. Ofte ender de opp med dårligere vilkår enn nordmenn. Arbeidslivskriminalitet har fått fotfeste og undergraver både det norske arbeidslivet og velferdsstaten. EL og IT Forbundet vil jobbe for en styrket innsats mot arbeidslivskriminaliteten.

EØS-avtalen er, sammen med en rekke andre avtaler, Norge sitt regulerte forhold til EU. Denne avtalen har i dag en langt større innvirkning på norsk arbeids- og samfunnsliv enn forutsatt på tidspunktet den ble inngått. Gjennom stadig nye direktiv, dommer og forordninger bindes Norge til beslutninger i EU. Handlingsrommet for nasjonal politikktutvikling og beslutninger blir stadig mindre, samtidig som reservasjonsretten ikke blir benyttet.

EL og IT Forbundet er særlig bekymret for utviklingen innenfor arbeidsliv og arbeidsrett. EU-domstolen har flere ganger vist at hensynet til fri flyt av varer, arbeid, tjenester og kapital gis forrang foran hensynet til kampen mot sosial dumping, for trygge ansettelser og faglige rettigheter. Det viser seg at EU-regler gis forrang framfor ILO-konvensjoner, norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning. Også offentlig styring og offentlig eierskap trues av utviklingen i EU. Retten til profitt uten noen hindringer er storselskapenes drøm. EL og IT Forbundet krever at norske myndigheter går mot EU-begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse. EL og IT Forbundet mener dette er uakseptabelt og krever derfor at EØS-avtalen sies opp og erstattes av en handelsavtale med EU.

EL og IT Forbundet er imot handelsavtaler som utfordrer politisk styring og svekker staters beslutningsmyndighet til fordel for ikke-statlige aktører.

EL og IT Forbundet oppfordrer klubber, fagforeninger og distrikt til å diskutere politikk og økonomi og veien mot et samfunn bygget på fellesskap og solidaritet.

Teleentreprenørbransjen

EL og IT Forbundet skal arbeide for å utvikle teleentreprenørbransjen i samsvar med den teknologiske utvikling som skjer innen tele- og datatrafikk i Norge. I dette ligger krav om at samfunnssikkerhet og drift av all infrastruktur er ivaretatt. Infrastrukturen er en vesentlig premisse for leveranser for f.eks. betalingsvesen, helsevesen, overføring av store mengder datatrafikk til inn- og utland, informasjonsnettverk, private og offentlige nettverk, samt for kabel-TV. Bransjen bygger og drifter master og antennepunkter for mobilkommunikasjon og trådløse nettverk. Infrastrukturen for telekommunikasjon er samfunnskritisk, og kompetansen til å bygge og drifte nettet bør ligge til norske selskap.

Utviklingen i telekommunikasjonsbransjen er urovekkende. Mangelen på nasjonal kompetanse har gitt store markedsandeler til utenlandske bedrifter med tilhørende press på lønns- og arbeidsvilkår.

EL og IT Forbundet vil arbeide for å øke antall faste ansettelser og læreplasser i bransjen.

Hovedmål:

- At telekommunikasjonsfaget styrkes.
- At montørene som arbeider på EKOM-nett skal ha relevant fagbrev innen fagfeltet.
- At fagarbeideren skal inneha høy og oppdatert kompetanse.
- Arbeide for at de som jobber innen EKOM-faget skal ha årlige FSE-kurs med førstehjelp, på lik linje som elektrikere.
- At all innleie skal skje fra virksomheter som har godkjenning fra NKOM og har faste ansatte.
- Arbeide for at telenettene skal være offentlig eid.
- Arbeide for at telekommunikasjonsfaget lovreguleres og at nettleverandører som bryter regelverket til NKOM (Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet) får strenge reaksjoner.

Installasjonsbransjen

Forbundet skal være en aktiv medspiller i utviklingen av installasjonsbransjen og arbeide mot svekkelser eller oppdeling av fagene. Forbundet vil være en pådriver for å ta i bruk ny teknologi og nye energiformer og samtidig jobbe for at medlemmene skal ha god faglig kompetanse på disse områdene.

Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (FEK) er en grunnpilar for elektrofagene, kunnskap om forskriften må styrkes gjennom implementering i forbundets kurs- og konferansevirksomhet.

Hovedmål:

- Innleie skal kun skje fra virksomheter som omfattes av forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr.
- Fagarbeidere skal ha høy og oppdatert kompetanse.
- At kompetanse om energieffektivisering og nye energiformer blir en del av våre fag.
- At installering og montasje av nye elektriske energibærere skal gjøres av registrerte installasjonsbedrifter.
- At elektrofagarbeideren skal være fast ansatt i samme bedrift som den faglig ansvarlig.
- At den faglige forskriften sikrer et høyt kvalifikasjonsnivå for alle elektrofagfolk og at den inkluderer alt arbeid også innen heisfaget.
- Å bevare et offentlig stedlig tilsyn og styrke kontrollen av elektriske anlegg.
- Å styrke de tillitsvalgtes innflytelse i bedriften.
- Å drøfte bredt i organisasjonen den utviklingen som til enhver tid skjer i bransjen.
- Gode arbeidsvilkår for våre medlemmer.
- Å opprettholde/øke elektrofagets status.
- At fagets innhold ikke skal svekkes eller splittes opp.
- Å forsterke kontakten mellom fagforeningene og fagopplæringskontorene og våre folk i prøvenemndene.
- At fagarbeidere fra EU som søker DSB-godkjenning, skal gjennomføre obligatorisk egnethetstest før godkjenning gis.
- At ny teknologi som f.eks. «smarthus», blir standard i alle nye boliger, og at dette leveres av elektrofagfolk i våre bransjer.

Energibransjen

EL og IT Forbundet er den dominerende arbeidstakerorganisasjonen i energibransjen og har medlemmer innen fornybar produksjon og distribusjon. Forbundet skal ivareta våre interesser som arbeidstakerorganisasjon og som energipolitisk aktør.

Energiproduksjon og elforsyning er en del av den kritiske infrastrukturen. De skaper store verdier og en sentral del av omstillingen til en bærekraftig økonomi. EL og IT Forbundet er opptatt av at de verdier som skapes innenfor norsk energiproduksjon skal komme folket til gode.

Distribueringen av denne energien er en vital del av landets infrastruktur og bidrar til å sikre lokal industri og utvikling. EL og IT Forbundet mener derfor at produksjon og distribusjon av energi i all hovedsak skal være norsk offentlig eid og at energipolitikken skal være underlagt nasjonal politisk styring. Hjemfallsretten forsvares og opprettholdes.

Lokale og regionale energiselskaper skaper langsiktige og lønnsomme arbeidsplasser, og bidrar til lokal verdiskapning. EL og IT Forbundet vil arbeide for at disse selskapene fortsatt skal være heleide offentlige selskap.

Selskapene Statkraft AS og Statnett SF er viktige energi-, miljø- og industripolitiske virkemidler for staten. EL og IT Forbundet mener at disse skal være 100 prosent statlig eid og underlagt politisk styring. Det er viktig at det sikres nasjonal kompetanse for drift, utvikling og beredskap.

Det vil være avgjørende for å sikre energisikkerhet og overgangen til en fossilfri økonomi, at det er tett samarbeid på tvers av landene i Europa. Norge vil her spille en viktig rolle. Forbundet mener likevel det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen av EUs indre energimarked og negative konsekvenser for norsk energipolitikk. EL og IT Forbundet er imot suverenitetsavståelse innen energiområdet og vil arbeide for å hindre at EØS-avtalen utfordrer norsk suverenitet over energipolitikken.

Norges elektrisitetsproduksjon består av nær 100 prosent fornybar energi gjennom vannkraftproduksjon. Norge har også et stort potensial gjennom energieffektivisering. EL og IT Forbundet vil arbeide for statlige støtteordninger som gjør det lønnsomt å investere i ny fornybar energi, samt støtteordninger som bidrar til energieffektivisering. Forbundet er positiv til tiltak som gjør alle typer forbrukere i stand til å bruke energi på en smart måte. Det betyr blant annet en modernisering av forsyning og bruk. AMS-målerne er en viktig del av dette, men må suppleres med brukervennlige systemer som både reduserer unødig energibruk og gir incentiver til å bruke strøm på gunstige tidspunkt. Dette vil også bidra til å redusere kostnadskrevede investeringer på nettet.

Videre støtter EL og IT Forbundet tiltak for bruk av fornybar energi i havner (landligge) og utnyttelse av ny batteriteknologi til bl.a. fergedrift.

I de nærmeste ti til femten år skal det investeres massivt i sentral-, regional- og distribusjonsnettet i form både av nybygging og vedlikehold. EL og IT Forbundet

støtter utbyggingsplanene ut fra et klimaperspektiv og som en styrking av forsyningssikkerheten.

EL og IT Forbundet vil arbeide for at denne utbyggingen ivaretar miljømessige forhold i størst mulig grad, også i forhold til synlige inngrep i naturen.

Videre vil en slik utbygging bidra til nødvendige forsterkninger for innfasing av fornybar energi fra flere kilder som f.eks. småkraft og vind.

Smarte nett og målerstyring er komponenter som kan bidra positivt til en fornuftig utbygging av nett.

Kraftutveksling er en viktig og nødvendig del av forsyningssikkerheten i Norge. Utvekslingskapasitet til utlandet er en viktig del av framtidens energisystem, hvor andelen fornybar energi øker, og bidrar til reduserte klimagassutslipp.

Overføringslinjer og kabler til utlandet skal eies og driftes av Statnett SF. Når de to påbegynte kablene til henholdsvis Tyskland og Storbritannia settes i drift, anses forsyningssikkerheten ivaretatt med mindre det oppstår regionale/lokale utfordringer som krever forsterkninger/utbygging av nett også til naboland. Med bakgrunn i usikkerhet knyttet til prisvirkningen de to kablene vil ha på norske husstander og industri/næringsliv, må det ikke gis konsesjon for flere kraftforbindelser før det er høstet tilstrekkelig erfaring med de to. EL og IT Forbundet sier nei til NorthConnect.

Norsk industri og alminnelig forbruk må sikres gjennom reguleringer som hindrer kraftmangel eller ekstremt høye priser. EL og IT Forbundet vil jobbe for fortsatt gode rammevilkår for kraftavtaler mellom industrien og produsenter, og sikre Garantiordningen for innkjøp av industrikraft (GIEK).

EL og IT Forbundet vil jobbe mot outsourcing, krav om effektivitet og innsparinger som utfordrer energiselskapenes mulighet til å sikre forsynings- og samfunnssikkerheten gjennom en god og stabil beredskap ved faste vaktordninger basert på lokal kompetanse. Rammeverket må sikre både store og små energiselskap gode vilkår for effektivitet og utvikling.

EL og IT Forbundet vil arbeide for fortsatt lokalt offentlig eierskap, for kompetansearbeidsplasser i selskapene, og for en forsvarlig bemanning på landets viktigste infrastruktur.

Hovedmål:

- Bevare hjemfall og videreutvikle offentlig eierskap til naturressursene, samt produksjon og distribusjon av energi.
- Arbeide for at beredskap, drift og vedlikehold i nettet fortsatt skal utføres av nettselskapets egne ansatte (Kompetanseforskriften).
- Økt forskning og utvikling på teknologier for produksjon av ren fornybar energi.
- Direkte bruk av gass der denne erstatter mer forurensende energibærere.
- Erstatte innenlands bruk av fossilt brensel med fornybar energi.
- Elektrifisere med ren fornybar energi på sokkelen og i samferdselssektoren.
- Satsing på opprusting av eksisterende kraftverk og bygging av småkraftverk.
- Øke andelen fornybar energi i tråd med internasjonale avtaler, blant annet gjennom økt satsing på offshore vindkraft.
- Fremme støtteordninger for forskning, utvikling og produksjon av fornybar energi.
- Øke reinvesteringene i nettet, fornye og forsterke eksisterende overføringsnett.
- Innføre sterkere regulering på flerårsmagasiner for å ha reserver tilgjengelige.
- Regulere kraftmarkedet på en slik måte at norsk industri og alminnelig forbruk ikke blir skadelidende.
- Energiverkenes nedstrømsaktivitet (eks. bredbånd) skal bidra til lokal og regional utvikling.
- Forsvare konsesjonslovgivningen
- Stanse outsourcing av drift og vedlikehold.
- Sikre ansattes innflytelse over omstillingsprosesser og å motarbeide oppsigelser i bransjen.
- Arbeide for å øke kunnskapen om de faglige forskriftene, bl.a. FEK, for å sikre et høyt kvalitetsnivå for alle elektrofagfolk.
- Jobbe for gode rammevilkår som sikre opprusting av eksisterende kraftverk og bygging av småkraftverk.
- Beredskap innen strømforsyning og fiber skal ivaretas gjennom faste vaktordninger.
- EL og IT Forbundet vil jobbe for økt kompetanse og bedre tilgang til ansatte med IKT-kunnskap for å redusere sårbarheten i energisektoren.
- Jobbe for utjevning av nettleien.
- Avvikle opprinnelsesgarantordningen og endre NVEs varedeklarasjon til å gjenspeile Norges reelle energimiks.

IKT-bransjen

EL og IT Forbundet skal være en tydelig aktør og debattant på IKT-området og være en pådriver for at teknologisk utvikling skal være til fellesskapets beste. Samtidig skal forbundet ved alle anledninger bekjempe overvåkingssamfunnet og fremme personvernet for å bevare demokratiet for kommende generasjoner. Den overordnede målsettingen om at alle deler av befolkningen, uavhengig av bosted, alder, kjønn eller sosial tilhørighet, skal ha tilgang på bredbånd og de digitale tjenestene, må stå fast. Nye interaktive tjenester gjør det mulig for eldre å bo hjemme lenger enn i dag. Det er en forutsetning for slike tjenester at kommunikasjonen er beskyttet og gir brukere trygghet mot utfall og overvåking. Et avgjørende moment for både befolkning og næringsliv er at kapasiteten på båndbredden økes og driftssikkerheten styrkes.

Vi må videreutvikle og ta i bruk teknologi som har det største potensialet til å takle klimaendringer raskt. Det må sikres at teknologien gjør så mye som mulig for å optimalisere utstyr og verktøy energieffektivt.

Privatisering av statlige telemonopoler og deregulering av IKT-sektoren har redusert mulighetene for politisk styring av teknologiutvikling, utbygging av infrastruktur og tjenestetilbud, samt utviklingen av nasjonale FoU- program. Digitaliserte løsninger, utstyr og verktøy har ført til at personvernet er satt under sterkt press. Informasjon om enkeltindividet samles og lagres i større utstrekning enn noen gang. Dette åpner for uante muligheter for krysskoblinger, uthenting og uønsket bruk av informasjon om det enkelte individ.

Forbundet vil arbeide for et lovverk som bedre ivaretar integriteten til enkeltmennesker når det gjelder internettopplysninger (digital informasjon) og sosiale medier. Dette inkluderer også bevisstgjøring av medlemmene vedrørende bruk av sosiale medier.

EL og IT Forbundet krever at hensynet til alles rett til privatliv skal vektes tyngre enn potensiell nytte i kriminalitetsbekjempelse og etterretningsarbeid. Dagens reguleringer av EKOM-nettene løser ikke framtidens behov på en optimal måte. EL og IT Forbundet vil arbeide for å etablere et offentlig eid digitalt stamnett.

Tjenesteleverandører skal ha tilgang til nettet på konkurransemessige vilkår.

Bruk av åpen kildekode i både offentlig og privat sektor vil være et viktig prinsipp for å sikre at brukerne gis en reell mulighet til å kontrollere sikkerheten og

utformingen av systemene som man ønsker å bruke. EL og IT Forbundet vil jobbe for at flere, i både offentlig og privat sektor, leverer sine tjenester som åpen kildekode.

Hovedmål:

- Arbeide for fortsatt utbygging av fiber til alle husstander.
- Arbeide for at kapasiteten i bredbåndet økes.
- Arbeide for et offentlig eid digitalt stamnett.
- Arbeide for en styrket offentlig kontroll gjennom Norsk kommunikasjonsmyndighet med all eter- og EKOM-basert infrastruktur.
- Arbeide for at de globale utslippene og energiforbruket reduseres ved hjelp av IKT-løsninger.
- Arbeide for at et sterkt personvern i den digitale hverdagen sikres for hver enkelt.
- Følge med på om de nye personvernreglene (GDPR) er gode nok, og eventuelt jobbe for forbedringer hvis det viser seg at regelverket har svakheter.
- Bygge opp internasjonale nettverk for å hjelpe fram faglig organisering og for å samordne faglige aksjoner.
- Samarbeide med andre forbund om arbeid på tvers for å styrke organiseringen av IKT-sektoren.
- Det utdannes flere med fagkompetanse og høyere utdanning innen IKT-fagkretsen.
- Arbeide for at flere bruker åpen kildekode i kommersielle og offentlige tjenester og produkter.
- Arbeide for lov/forskrift som sikrer at drifts- og sikkerhetskritiske oppgaver beholdes i Norge for å sikre arbeidsplasser og nasjonal kompetanse.
- Motarbeide den økende bruken av «offshoring» for å sikre arbeidsplasser i Norge og nasjonal kompetanse.
- Arbeide for at staten gjennom aktivt eierskap sørger for gode vilkår for forskning og utvikling av IKT.
- Arbeide for at internett skal være fritt. Leverandører skal ikke kunne prioritere trafikk etter betalingsvilje eller politiske hensyn.
- EL og IT Forbundets nettsider, medlemshåndtering og digitale verktøy skal gjenspeile av vi er et IT-forbund.

Lønns- og arbeidsvilkår

Lønns- og arbeidsvilkår for den enkelte skal reguleres gjennom kollektivavtaler og lovverk. Forbundets grunnleggende oppgave er å sikre medlemmene gode og rettferdige lønns- og arbeidsvilkår. Den markedsliberalistiske økonomien har en dominerende posisjon i både Europa og resten av verden. Dette fører til stadig sterkere motsetningsforhold mellom arbeid og kapital, og utfordrer den nordiske velferdsmodellen som er bygd opp gjennom mange år med sterkt bidrag fra fagbevegelsen.

Forbundet vil jobbe for at faste ansettelser og heltidsstillinger skal være normen i norsk arbeidsliv og motarbeide bruk av atypiske ansettelser.

Privatisering, outsourcing og økt konkurranseutsetting øker presset på norske lønns- og arbeidsvilkår. EL og IT Forbundet skal bruke de virkemidler og ressurser som forbundet rår over til å drive samfunnsutviklingen i en annen retning.

EL og IT Forbundet vil også arbeide for å innarbeide i lov om offentlige anskaffelser at det skal være landsomfattende tariffavtale, at det ikke skal kunne konkurreres på lavere lønns- og pensjonsvilkår og at kontrakter kan heves om bedriften motsetter seg krav om tariffavtale ifølge arbeidstvistloven, jf. ILO 94. Lønn i henhold til tariffavtale må gjelde for alle bransjer ved offentlige anbud og oppdrag.

Lønnspolitikken må sikre medlemmene en rettferdig andel og fordeling av verdiskapningen og bidra til utjevning av lønnsforskjeller.

For EL og IT Forbundet er det uakseptabelt med noen form for inngrep i den frie forhandlingsretten, også gjennom ulike EU-direktiv. EL og IT Forbundet sin tariffpolitikk skal utformes gjennom bred deltakelse i organisasjonen og dermed ha et godt fundamentert demokratisk grunnlag.

Trenden viser at HR stadig får større plass og et tydeligere mandat i organisasjonsutviklingen. HR brukes i dag som grunnlaget for personellhåndtering i svært mange virksomheter. Noen former for HR-system baserer seg på en ideologi som uttrykker stor grad av mistillit til arbeidstakere. Med dette som utgangspunkt, er det nå innført omfattende kontrolltiltak i virksomhetene, virksomheter som tidligere la vekt på trivsel og inkludering har nå erstattet dette med frykttkultur. Med HR har arbeidslivet for mange

arbeidstakere blitt endret. Tillit er erstattet med mistillit og trivsel med frykt og utrygghet. EL og IT Forbundet vil jobbe for at ansatte ikke skal bli overvåket av sin arbeidsgiver.

Hovedmål:

- Forsvare og videreutvikle de kollektive tariffavtalene.
- Arbeide for bransjevise, landsdekkende tariffavtaler.
- Faste ansettelser skal være normen i norsk arbeidsliv. Forbundet vil motarbeide økningen i bruken av atypiske stillinger.
- Arbeide for en styrket arbeidsmiljølov.
- Ikke akseptere bruk av tvungen lønnsnemnd. Den frie forhandlingsretten og retten til å gjennomføre streiker må fullt ut aksepteres.
- Arbeide for at medlemmer som har sitt yrke innen samme område skal ha like vilkår. For å oppnå dette vil forbundet arbeide for at tariffavtalene harmoniseres.
- Arbeide for å fremskaffe, eller ha tilgang til, bransjevise lønnsstatistikker til hjelp for tillitsvalgte i forhandlingssituasjon.
- Full sysselsetting skal være et sentralt element i tariffpolitikken.
- Forsvare og forbedre normalarbeidsdagen.
- Arbeide for 30 timers uke/6 timers-dag.
- Arbeide for at søndag ikke blir en vanlig arbeidsdag.
- Norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde for alt arbeid i Norge.
- Arbeide for at det innføres lokal sanksjonsrett.
- Arbeide for redusert gjennomsnittlig arbeidstid for arbeidstakere med nattkvarter utenfor hjemmet.
- Arbeide for å endre reglene om valg av tariffavtale i hovedavtalene for å hindre spekulasjon fra arbeidsgivere i spørsmål om valg av tariffavtale.
- Arbeide for at videreføring av tariffavtale etter virksomhetsoverdragelse ikke skal være valgfritt for arbeidsgiver.
- Arbeide for styrket innsynsrett for tillitsvalgte.
- Innføre avtalerett ved innføring av systemer som samler og lagrer data om den enkelte arbeidstaker eller dennes bevegelser, og arbeide for forsterkninger i lover og forskrifter på dette punkt, og sikre tillitsvalgte full innsynsrett i denne loggen. Hvem som skal ha innsynsmulighet/rett, og hvor lenge dataene skal lagres, er viktige elementer i en slik avtale.
- Arbeide for innsynsrett i lønns- og arbeidsvilkår uten taushetsplikt i alle bransjer, samt for ansvarliggjøring av hovedentreprenør.

- Arbeide for at offentlige virksomheter kun inngår kontrakter med tariffbundne virksomheter med landsdekkende kollektiv tariffavtale, og at man inntar kontraktsbestemmelser som gir rett til å terminere kontrakter hvis så ikke skjer.
- Forbundet må forsterke arbeidet for faste ansettelser i bedriftene, motarbeide bruk av midlertidige ansettelser og få et forbud mot innleie fra bemanningsbyrå.
- Ved alle typer anskaffelser, offentlig og privat, innkjøp og anbudsutsetting, må kontraktene sikre opparbeidede rettigheter som lønn, pensjon, lærlingeordninger. Forhold som leveringsevne, kvalitet og HMS må også være en del av anbudsgrunnlaget.
- Kollektiv søksmålsrett gjeninnføres.
- EL og IT Forbundet skal jobbe for at offentlig anbudsbetingelser som Oslomodellen, Skiensmodell og lignende blir et nasjonalt regelverk.
- Arbeide for at ILO 94 skal implementeres fullt ut i norsk lov og tariffavtaler, og at alle offentlige innkjøp skal tilfredsstillere kravene.
- Arbeide for at outsourcing kun er tillatt etter avtale med tillitsvalgte i virksomheter bundet av tariffavtale.
- Arbeide for at innleie fra produksjonsbedrifter blir hovedregelen ved behov for innleie.
- Arbeide for at fagforeningsfradraget økes betraktelig.
- Feriepenger ved arbeidsledighet gjeninnføres.
- Arbeide mot innføring av nasjonal minstelønn i Norge.

Pensjon

EL og IT Forbundet er opptatt av at våre medlemmer skal ha gode pensjonsordninger. Dette er alderspensjonsordninger i Folketrygden og avtalefestede tjenestepensjons- og tidligpensjonsordninger.

Ny folketrygd startet fra 1. januar 2011. Det er positivt at alle i prinsippet nå kan gå av fra fylte 62 år, men mange faller utenfor denne muligheten. Dette gjelder først og fremst dem som ikke har opptjent nok pensjonsrettigheter (2G) ofte forårsaket av deltidsstillinger, eller at de ikke har Avtalefestet Pensjon (AFP). Kvinner er overrepresentert blant disse.

De første årskullene kommer godt ut av den nye ordningen, hvis de kan kombinere folketrygd med AFP og kan stå i jobb til de nærmer seg 67 år. Dette vil endre seg dramatisk etter hvert som levealdersjusteringen spiser opp store deler av pensjonen og det midlertidige AFP-tillegget forsvinner.

Ytelsene fra folketrygden må økes.

Andelen ansatte med innskuddspensjoner øker. Problemet er at for svært mange er innskuddene for lave, ordningene er for dyre å administrere, og de er ensidig styrt av arbeidsgiver. De blir også kraftig avkortet dersom en ikke greier å stå i jobben lenger enn til 62 år.

AFP-ordningen er endret fra en førtidspensjon for dem som må gi seg tidlig i arbeidslivet til en livsvarig tilleggspensjon. Videre risikerer man å måtte jobbe flere år utover 62 før man får lov til å gå av. EL og IT Forbundet vil arbeide for at levealdersjusteringen reduseres.

For de av våre medlemmer som må gi seg tidlig i arbeidslivet, er retten til å gå av med AFP uten tap i livsvarig pensjon uvurderlig.

EL og IT Forbundet vil forsvare dagens offentlige tjenstepensjon. Mange av forbundets medlemmer har gått fra offentlig pensjonsordning til privat virksomhet. De opplever at opptjent offentlig tjenstepensjon blir samordnet bort. De som er født før 1959 er sikret gjennom grunnlovsvernet.

Hovedmål:

- Arbeide for gode, trygge og forutsigbare pensjonsordninger for alle, med målsetting om en pensjon på 2/3 av sluttlønn. Det innebærer at vi vil arbeide for å endre de deler av pensjonsreformen som har negative konsekvenser for arbeidstakerne og omfatter både avkorting av pensjon for dem som må gi seg ved 62 år, levealdersjusteringen og indekseringen.
- Arbeide for muligheten til tidligpensjon uten store tap i livsvarig pensjon for dem som har behov for å gå av tidlig. Det innebærer etablering av et tilleggspensjonssystem som gjør dette mulig.
- Forsvare den offentlige tjenstepensjonen, bruttogarantien etter 30 års opptjening og retten til å gå av med offentlig AFP ved 62 år uten tap i framtidig pensjon.
- Kreve avtalerett på innskuddsordninger med formål å få til maksimale innskuddssatser. Vi vil arbeide for at det etableres brede, kollektive ordninger, slik at forvaltningen blir billigere, risikoen mindre og kjønnsnøytraliteten forsterkes. Uføredekning må inn som en obligatorisk del av slike ordninger. Vi vil arbeide for å etablere hybridordninger med garanti for at oppspart pensjon minimum følger lønnsutviklingen.

- Forsvare og forsterke AFP-ordningene i offentlig og privat sektor. Vi krever innført sikringstiltak, slik at rettigheter ikke forsvinner som følge av forhold som den ansatte ikke rår over.
- Arbeide for at pensjonsinnskudd i innskuddsordningen gjelder fra første krone og fra første dag.
- Arbeide for å øke den lovbestemte minstesatsen for pensjonsinnskudd i innskuddsordningene fra dagens 2 prosent til 5 prosent.
- Arbeide for at uførepensjoner skal inn i alle tjenstepensjonsavtaler, og forsvare den offentlige uførepensjonen med dagens profil og barnetillegg.
- Arbeide for at tjenstepensjonene må avtales og ligge på et nivå som minst tilsvarer 5 prosent fra 0 til 7,1G og 8 prosent over 7,1G.
- Arbeide for å styrke Folketrygdens alderspensjon. Eksempelvis ved å finansiere tjenstepensjonsordningene ved å øke arbeidsgiveravgiften.
- Det gis medlemskap i pensjonsordning også for lavere stillingsandeler enn 20 prosent, og for arbeidstakere under 20 år.
- Det gis pensjon ved fratreden også for arbeidsforhold som varer kortere enn 12 måneder.

Sosial dumping

EL og IT Forbundet vil kjempe mot at arbeidslivet skal bli preget av arbeidslivskriminalitet, sosial dumping og en svekket arbeidsmiljølov.

EL og IT Forbundet understreker at det er positivt at arbeidere fra andre land kommer til Norge for å søke arbeid. EL og IT Forbundet skal være forbundet for alle arbeidstakere innenfor vårt organisasjonsområde. Forbundets standpunkt er at alle som jobber i Norge skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår.

Det norske samfunnet kan ikke basere sin velferd på at store deler av arbeidsstyrken mangler grunnleggende rettigheter som kjennetegner arbeidslivet for øvrig. Kampen mot sosial dumping og for likeverdige vilkår for alle som arbeider i Norge, er en kamp for velferdsstaten.

Frislipp av bemanningsbransjen og økte muligheter til midlertidige ansettelse har bidratt til at faste ansatte erstattes med arbeidskraft med en løsere tilknytning til arbeidslivet. Utfordringen er størst blant våre arbeidskamerater fra andre land, som i stor grad blir utnyttet som løsarbeidere. Tilværelsen som løsarbeider er også et økende problem for ungdom og øvrige arbeidssøkere.

Utviklingen i bemanningsbransjen undergraver den norske modellen. Vi vil arbeide for å reversere frislippet av vikarbyråene fra 1. januar 2000, slik at de bare kan brukes rent unntaksvis. I mellomtiden vil vi ha gjennomført to krav LO stilte den gangen: at det utbetales lønn mellom oppdrag og at utleie bare skal skje som vikarer for navngitte personer.

Lov om allmenngjøring av tariffavtaler er et viktig verktøy for å sikre at utenlandske arbeidstakere har et minimum av rettigheter når de jobber i Norge. Flere av myndighetenes virkemidler mot sosial dumping forutsetter at tariffavtaler er allmenngjort. Forbundet anser det som en viktig del av strategien mot sosial dumping at minstelønnsatsene i overenskomstene heves kraftig.

EL og IT Forbundet vil arbeide for at sanksjonsmulighetene blir flere, og straffene strengere, når det avdekkes arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

I dag er risikoen for å bli tatt for sosial dumping og arbeidslivskriminalitet relativt lav. Det skyldes at arbeidstilsynet enten ikke har kapasitet eller ikke prioriterer arbeidet med å avdekke dette sterkt nok, og dersom det blir avdekket lovbrudd, så blir sakene svært ofte henlagt hos politiet.

For å oppnå dette må arbeidstilsynet styrkes betydelig.

Hovedmål:

- Motarbeide arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.
- Organisere arbeidstakere og etablere tariffavtaler i bemanningsforetak og utenlandske virksomheter. De tillitsvalgtes rettigheter i slike foretak må styrkes
- Dokumentasjonskravet i allmenngjøringsloven fjernes.
- Arbeide for at kontraktskjeden reduseres til bruk av maks 1 underleverandør på de tjenestene som hovedleverandør ikke har selv..
- Innsynsrett og solidaransvar utvides til å gjelde, uavhengig av allmenngjøring.
- Kjempe mot at enkeltmannsforetak kun blir brukt for å skjule eller fraskrive oppdragsgiver ansvar i forhold til bestemmelser i arbeidsmiljøloven, skatteloven eller allmenngjøringsloven.
- Kampen mot konkursryttere og norskregistrerte utenlandsk foretak (NUF-selskaper) skjerpes.
- Kjempe mot svekkelser i arbeidsmiljøloven.
- Det innføres autorisasjonsordning for vikarbyråer med krav om kapital og bankgarantier for å dekke skatt og lønnskrav ved eventuelle konkurser.

- Arbeidstilsynet skal tilføres betydelige ressurser, slik at de kan drive et aktivt tilsyn.
- Kreve norske lønns- og arbeidsvilkår for EØS-borgere i Norge.
- DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) og DLE (Det lokale el-tilsyn) og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. (NKOM) skal tilføres betydelige ressurser, slik at de kan drive et aktivt tilsyn.
- A-krim gruppene må styrkes og gis de nødvendige tilganger for informasjonsflyt.
- Arbeide for at innleie som hovedregel skal foregå fra produksjonsbedrifter.
- Ved allmenngjøring må større deler av overenskomsten allmenngjøres, som for eksempel overtid og utenbystillegg.

Ungdom

EL og IT Forbundet har en stor del unge medlemmer. Ungdom skal ha en stemme i forbundet og i den politiske dagsorden. Ungdom kjenner utdanningssystemet godt og skal være blant dem som bidrar til forbundets politikk på området.

At ungdom går ledig er et stort problem for dem det gjelder og samfunnet. At ungdom mangler tilbud om utdanning eller arbeid i en viktig fase av livet, fører til problemer med å legge grunnlaget for et godt og selvstendig voksenliv. Ungdomsgarantien er et nyttig hjelpemiddel, og en styrking av denne kan bidra til å skape trygghet og at flere skaffer seg arbeid eller kompetanse som gjør at de i framtida vil komme i arbeid.

Forbundets bransjer er svært attraktive for ungdom, og tilgjengelige lærlingeplasser er viktig for å få gitt ungdom kompetanse som gjør at de kommer seg ut i arbeid. EL og IT Forbundet vil arbeide for å øke statusen til yrkesfagene som hører inn under forbundets virkeområde. Økte tilskudd til læreplasser er et viktig virkemiddel, samtidig som at bransjene gjennom strenge lover og forskrifter må satse på faglært arbeidskraft framfor billigere ufaglært arbeidskraft.

Mange av utfordringene våre medlemmer møter er både tverrfaglige og internasjonale. Kontakt blant ungdom i de nordiske forbundene og arbeid i våre internasjonale føderasjoner får derfor en økende viktighet.

Det offentlige og større bedrifter må bli pålagt å ta inn ungdom som faller utenom. Dette kan gjøres ved praktisk tilrettelagt utdanning.

Hovedmål:

- Et aktivt og godt ungdomsarbeid i alle ledd i organisasjonen, med aktive unge tillitsvalgte.
- Arbeide for at ungdomsgarantien styrkes.
- Arbeide for at det legges til rette for flere lærlingeplasser gjennom blant annet å øke tilskuddene og ved å bevare/styrke lover og forskrifter slik at fagarbeidere fortsatt vil være attraktive for bedriftene.
- Arbeide for at ordningen med Y-veien utvides med flere fagområder, og fortsatt skal være et tilbud ved universiteter og høyskoler.
- Arbeide for at offentlig utdanning fremdeles skal være gratis og at elever og studenter ikke skal behøve å betale for materiell til undervisningen.
- Arbeide for at studentene gis mulighet til å være heltidsstudenter.
- Arbeide for at det bygges flere studentboliger.
- Arbeide for at flere jenter velger yrker innen EL og IT Forbundets områder.
- Arbeide aktivt sammen med de politiske ungdomspartiene og andre organisasjoner
- Arbeide for at offentlige kontrakter innehar krav om aktive lærebedrifter, og lærlinger på det aktuelle prosjektet.
- Arbeide for å utvikle LOs elev- og studentmedlemskap.
- Bidra til å styrke og videreutvikle ungdomsarbeidet i LO, gjennom aktivt å rekruttere deltakere til sommerpatruljen.

Rekruttering

Rekruttering av nye medlemmer er en av forbundets viktigste oppgaver og må ha høy prioritet i organisasjonsarbeidet. Uten rekruttering av nye medlemmer vil forbundet som medlemsorganisasjon, forvitre, miste sin styrke i forhandlinger og den økonomiske handlefrihet blir redusert. Dersom forbundet skal bevare sin styrke og oppnå vekst og framgang for sine medlemmer, må det føres et systematisk og målrettet rekrutteringsarbeid i hele organisasjonen. Rekruttering må forankres i hele organisasjonen og skal være en integrert del i all faglig aktivitet.

Organisasjonsgraden i våre bransjeområder viser store ulikheter og medlemsutviklingen viser at noen distrikter, klubber og bransjer har større

utfordringer enn andre. Rekrutteringsinnsatsen må forsterkes, spesielt der bransjen har det største potensialet og den største sysselsettingen. Lærlinger, elever, studenter og unge arbeidstakere er viktige medlemsgrupper for forbundet. Dette må være en naturlig gruppe for rekruttering, gjennom skolebesøk og øvrig oppsøkende virksomhet. Lærlinger og unge er en del av det ordinære arbeidslivet og har behov for både beskyttelse og det sosiale fellesskap som medlemskapet gir.

Forbundet må ha som målsetning at det skal rekrutteres flere kvinner for å unngå nedgangen som har skjedd både i denne og forrige landsmøteperiode. Det må derfor tas hensyn til dette ved planlegging og gjennomføring av organisering og rekruttering.

EL og IT Forbundet vil styrke innsatsen for å organisere arbeidstakere med minoritetsbakgrunn og bidra så andelen tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn øker.

En liknende innsats skal gjennomføres overfor arbeidstakere som har kommet fra andre land for å arbeide i våre bransjer. Informasjonsmaterieell på ulike språk, egne samlinger med tolk og økt oppmerksomhet og personlige henvendelser fra klubber, fagforeninger og distrikter ved kurs og møter er noen eksempler.

EL og IT Forbundet består av medlemmer fra mange ulike yrkesgrupper. I rekrutteringsarbeidet må alle ledd ha fokus også på merkantile, tekniske, IT og administrative funksjoner – da disse utgjør en betydelig og økende del av EL og IT Forbundets medlemsmasse og potensial for nye medlemmer. Medlemspleie, service og faglige tilbud er viktige elementer for å beholde medlemmer og for å være relevant for flere potensielle medlemmer. Det må være en ambisjon å ha en så god medlemservice som mulig i alle ledd overfor både eksisterende, nye og potensielle medlemmer, slik at en oppnår større lojalitet til medlemskapet.

Strategier for rekruttering må tilpasses de forskjellige gruppene, særlig må IKT-bransjen prioriteres. Viktigheten av å være fagorganisert og vårt politiske arbeid må vektlegges, sammen med hva EL og IT Forbundet gjør for medlemmene i IKT-bransjen. Skolering er viktig for rekrutteringsarbeidet, hvilke saker som vektlegges vil variere etter behov.

Forbundets tillitsvalgte og medlemmer er den største ressursen og de beste ambassadører. Det meste av rekrutteringsarbeidet gjøres av tillitsvalgte og medlemmer lokalt.

Hovedmål:

- Det må avsettes tilstrekkelig økonomiske og menneskelige ressurser til rekrutteringstiltak i alle ledd.
- Strategier for rekruttering utarbeides og IKT-bransjen prioriteres.
- Øke forbundets tilstedeværelse hos studenter, lærlinger og elever gjennom skole- og bedriftsbesøk.
- Forsterke medlemsservicen i alle organisasjonsledd.
- Øke antall kvinnelige medlemmer.
- Rekruttering må inngå som en basis i all medlems- og tillitsvalgtopplæring.
- Utarbeide fysisk og digitalt verve- og informasjonsmateriell og sørge for tilbud om skolering.
- Videreutvikle medlemsbevarende tiltak på alle nivåer i forbundet.

Utdanning

I en tid med stadige endringer i arbeidsoppgaver og kompetansekrav, er det avgjørende for å ha en høy sysselsetting at kompetansen til arbeidstakerne opprettholdes og videreutvikles.

Alle må ha lik mulighet og tilgang til utdanning for å håndtere egne liv og for å kunne fungere som gode samfunnsborgere.

Utdanningsmulighetene blir således viktig for verdiskapningen, samfunnet, bedrifter og for det enkelte mennesket. God dimensjonering av skoletilbud, og tilgang på nok læreplasser vil være avgjørende for å kunne fullføre en fag- og yrkesopplæring. For å unngå at elever må fullføre Vg3 i skole, må bransjen ta et større ansvar for å tilby læreplasser. Vg3 i skole må være et unntak og ikke en hovedvei inn. Det er også viktig at elever som må gjennomføre alternativ Vg3 i skole, får et opplæringsløp av høy kvalitet som blir verdsatt i arbeidslivet.

I det framtidige arbeidsmarkedet kan utdanning bli avgjørende for den enkeltes jobbsikkerhet, både for å henge med i omstillinger på arbeidsplassen, og for mulighetene til å søke nye jobber. Å opprettholde et høyt utdannings- og kompetansenivå er også avgjørende for å beholde og utvikle faglig makt og arbeidermakt.

Kunnskap påvirker også bedriftsdemokratiet og utviklingen av demokratiet generelt. Skole- og utdanningspolitikken må være likeverdig og uavhengig av

økonomi og geografi og må ha som mål å utnytte den enkeltes mulighet for å tilegne seg kunnskap. Det må utvikles og etableres tilbud innen høyere yrkesfaglig utdanning i fagskolene over hele landet. God og kunnskapsrik rådgivningstjeneste er avgjørende for at ungdommen skal få veiledning til å gjøre gode karrierevalg. Partene i arbeidslivet må få en mer aktiv rolle i yrkesveiledningen.

Fag og yrkesopplæring skal føre til selvstendige og kvalifiserte fagarbeidere som opplever stolthet, identitet og status i sine yrkesvalg. Det er viktig med likeverdig tilgang til høyere utdanning enten man kommer veien gjennom studiespesialisering eller yrkesfag.

Styring og finansiering av utdanningssektoren skal være et offentlig ansvar. Private yrkesfagskoler vil på sikt undergrave eksistensgrunnlaget for offentlige videregående skoler ved at de taper kommuner og fylkeskommuner for økonomi, samtidig som de kan ta betalt fra elevene.

Fritt skolevalg og privatisering vil føre til klasseforskjeller i utdanningssystemet og samfunnet forøvrig. Forbundet vil derfor jobbe aktivt mot denne utviklingen.

For å åpne for mulighetene til å ta både arbeid og utdanning i andre land, har EU utviklet flere mobilitetsverktøy for dokumentasjon og anerkjennelse av både utdanninger og faglige kvalifikasjoner.

Norge har innført nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk som sammenligner norske utdanninger og faglige kvalifikasjoner overfor andre lands tilsvarende utdanninger. Alle mobilitetsverktøy som innføres i Norge må utformes slik at det ikke diskriminerer noen arbeidstakere, samtidig som det ikke må gå på bekostning av kvalifikasjonskravene for våre fag.

Det nye yrkeskvalifikasjonsdirektivet innfører en ordning slik at man kan kreve tilgang til deler av et yrke. Flere land ønsker å splitte opp fagutdanninger og lage utdanninger som dekker kun deler av et fagområde. Dette er en utvikling som på sikt undergraver status og kvalitet på håndverksfagene og på fagutdanningen. I Norge er de fleste elektrofagene lovregulert og kvalifikasjonskravene er beskrevet i sentrale forskrifter, vi må likevel være oppmerksomme på uønskede trender og utviklinger i andre land.

Skolene må ha et tilfredsstillende fysisk og psykisk opplærings- og arbeidsmiljø for elevene. Mobbing, diskriminering og seksuell trakassering må tas på høyeste alvor. Retningslinjer for å forebygge og håndtere slike saker må på plass og det

må oppnevnes personer med hovedansvar for dette område i alle fylkeskommuner.

Læring i arbeidslivet skjer gjennom den daglige jobben, kurs, opplæring, og ved etter- og videreutdanning. Alle må ha rett og mulighet til å gjennomføre en utdanning med et innhold som gir nødvendig kompetanse til å utføre de arbeidsoppgaver en blir stilt overfor i arbeidslivet, og som gir grunnlag for etter- og videreutdanning gjennom hele yrkeslivet.

EL og IT Forbundet må jobbe for at fagarbeidere som veileder lærlinger, har tilstrekkelig kompetanse innen læreplanene og pedagogikk.

Hovedmål:

- Forbundet må øke samarbeidet på tvers av tariffavtalene og gjøre strategiske valg for å styrke helhetlig utvikling i den enkeltes faktiske rett til etter- og videreutdanning.
- Øke kunnskapen om arbeidslivets parter i skolen, gjennom at trepartssamarbeidet og arbeiderhistorie blir en del av læreplanene i skoleverket.
- All offentlig videregående utdanning skal være gratis og stipendandelen økes.
- Den offentlige studiefinansieringen må økes.
- Fagutdanning skal baseres på offentlige læreplaner, kvalitetssikret med fagprøve, hvor alle som starter på et opplæringsløp får fullføre utdanningen.
- Det må stilles krav i alle anbudskontrakter om at både offentlige og private tilbydere må være aktiv lærebedrift med lærlinger på de aktuelle prosjektene, der det er mulig.
- Alle må sikres rett og mulighet til å gjennomføre etter- og videreutdanning (EVU) ved at den enkelte får finansiert livsopphold.
- Alle bedrifter skal ha partssammensatte opplæringsutvalg.
- Økt status på fag- og yrkesopplæringen ved å jobbe for flere lærlingeplasser, bedret lønnsnivå og mot sosial dumping.
- Sikre lokal medvirkning for partene på alle nivåer med paritet i opplæringskontorene.
- Alle, både unge og voksne, må sikres en fordomsfri og kvalitativ god rådgivning som vektlegger den enkeltes ressurser og talent.
- En del av årsverket avsettes til etter- og videreutdanning.

- Innplassering av fag og utdanninger i mobilitetsverktøy må gjøres etter læringsutbyttebeskrivelser. Det arbeides for at elektrofagene innplasseres i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) på nivå 5. Dette nivået beskriver de kvalifikasjonene elektrofagfolk skal ha etter fullført utdanning.
- Forbundet må fremdeles ha høyt fokus på fagutvikling. Deltakelse i faglige råd og partssammensatte utvalg må prioriteres høyt og samarbeidet må utvides til lokalt nivå.
- Alle elektrofagene skal være lovregulerte. Et hvert forsøk på avregulering skal motarbeides.
- Arbeide mot oppsplitting eller svekkelse av kvalifikasjonskrav eller utdanninger.
- Arbeide for at all utdanning skal være gratis og et offentlig ansvar.
- Utenlandske foretak som har langvarige oppdrag i Norge, må registrere seg som lærebedrift og ta inn lærlinger.
- EL og IT Forbundet skal jobbe for at elever og lærlinger skal ha rett til to omvalg i videregående utdanning.
- Lengre yrkesfaglige utdanninger i fagskolene likestilles og gis de samme rettighetene til videre utdanning som høyskoleutdanninger.
- Jobbe for at fagarbeidere som veileder lærlinger har tilstrekkelig kompetanse innen læreplanene og pedagogikk.
- Arbeide mot at bemanningsselskaper blir opplæringsbedrifter

Medlems- og tillitsvalgtopplæring

For EL og IT Forbundet er deltakelse og engasjement fra medlemmene en forutsetning for å nå våre mål. Vi må utvikle kompetanse og aktiviteter som øker oppslutningen på alle nivåer i organisasjon. Vi skal oppnå deltakelse og engasjement gjennom medlems- og tillitsvalgtopplæringen.

Hovedmål:

- God faglig skolering av medlemmer og tillitsvalgte på alle nivåer i organisasjonen i samsvar med medlemmenes og tillitsvalgtes behov.
- Medlems- og tillitsvalgtopplæring som bygger på fagbevegelsens verdigrunnlag: frihet, likeverd solidaritet og rettferdighet.
- Arbeide aktivt for å øke andelen tillitsvalgte fra minoritetskulturer.
- Tilrettelegge medlems- og tillitsvalgtopplæring med siktemål om å utvikle kunnskaper, ferdigheter og trygghet for å utføre sine oppgaver.

- Tydeliggjøre overfor medlemmer og tillitsvalgte de fagligpolitiske problemstillingene forbundet arbeider med for å skape større bevissthet, deltakelse og engasjement på alle nivåer i organisasjonen.
- Medlems- og tillitsvalgtopplæringen må styrkes. Det må gjennom kurs, konferanser og møter være sterkere fokus på forbundets politikk, ideologi og synspunkter innen de ulike områder og diskusjoner om alternativer til dagens samfunn.
- Arbeide aktivt for at alle forbundets tillitsvalgte gjennomfører det digitale opplæringskurset "Glød".

Arbeidsmiljø- og bedriftsdemokrati

Frihandel, markedsliberalisme og økonomisk ustabilitet skaper nye utfordringer for fagbevegelsen. Omstillinger i form av oppkjøp, sammenslåinger, nedleggelse og outsourcing har økt presset på arbeidstakerne. Kravene til effektivitet og fleksibilitet skaper dårlig arbeidsmiljø, sykkelighet og utstøting. Flere andre forhold, som ensidige arbeidsoppgaver, kontroll og overvåkning av arbeidstakerne, svak jobb-beskyttelse, dårlig ledelse og grådige eiere, bidrar ytterligere til å øke belastningen på arbeidstakerne.

EL og IT Forbundet vil styrke arbeidstakeres innflytelse og makt over egen arbeidsplass og over styringen av virksomheten. Arbeidstakernes demokratiske rettigheter må styrkes for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, for å ivareta arbeidstakerrettigheter og hindre sosial dumping, for å styrke virksomhetenes langsiktighet og samfunnsansvar. Regjeringen må legge til rette for styrking av bedriftsdemokrati og arbeidstakerinnflytelse loveien.

Styrking av arbeidsmiljølovgivningen og mer effektiv kontroll med og håndhevelse av loverket må prioriteres av de politiske myndigheter. Arbeidstakere og tillitsvalgte må få nødvendige maktmidler til å stanse beslutningsprosesser som har stor negativ betydning for arbeidsmiljø og arbeidsforhold, inntil forhandlinger er gjennomført og prosessene inkluderer tillitsvalgte og ansatte. For å ivareta arbeidstakernes makt over eget arbeidsmiljø er det viktig at verneombudenes posisjon i virksomhetene styrkes, alle arbeidsplasser skal ha verneombud, og at terskelen for når det skal etableres arbeidsmiljøutvalg senkes.

Hovedmål:

- Bedriftsdemokratiet må styrkes, ansatte må være representert i styrene der beslutningene tas.
- Arbeide for å styrke ansattes representasjon og makt i styrer der de reelle beslutningene tas, slik som i holdingselskap, eiendomsselskap og hos franchisegivere.
- Endring i Aksjeloven som gir ansatte rett til styrerepresentasjon når bedriften har mer enn 10 ansatte.
- Arbeide for at våre tillitsvalgte er representert i de aktuelle europeiske samarbeidsutvalg (EWC).
- Vilkårene for tillitsvalgte, verneombud og varslere må bedres.
- Tillitsvalgte og verneombud skal ha utsettende veto.
- Rett til faste ansettelser og heltidsstillinger.
- Avtalerett for ansatte om overvåkning på arbeidsplassen.
- Kollektiv søksmålsrett for å stanse ulovlig bruk av vikarer og midlertidige ansatte.
- Alle virksomheter skal ha verneombud.
- Fjerne vilkåret om 50 ansatte for å etablere arbeidsmiljøutvalg.
- Hindre outsourcing av sentrale deler av bedriftenes virksomhet.
- Styrke forskningen på arbeidsmiljøfeltet.
- Styrke tilsynsvirksomheten og få en mer effektiv håndhevelse av lover og forskrifter.
- Arbeide for et inkluderende arbeidsliv og å trygge ansattes arbeidshelse.
- Sikre at HMS-standarder inngår i anbud og kontrakter.
- Fagforeningsfradraget økes

Likestilling

For å komme nærmere en reell likestilling mellom kvinner og menn må likestillingsarbeidet prioriteres. Forbundet må arbeide for at kvinner og menn skal ha lik mulighet til deltakelse i arbeids-, samfunns- og organisasjonsliv.

For å bryte opp det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, må kvaliteten på rådgivningstjenesten på alle utdanningsnivåer styrkes og kompetansen på likestilling må økes. Samarbeidet mellom rådgivningstjenesten i den videregående opplæring og grunnskolen må forbedres. Menn må motiveres til å gå inn i omsorgsykker og kvinner til å ta arbeid i de typiske mannsyrker. EL og IT Forbundet skal være en aktiv aktør som kan bidra til å motivere jenter og gutter

til å tenke utradisjonelt med hensyn til yrkesvalg, og jobbe aktivt mot skoler, bedrifter og politiske miljøer.

EL og IT Forbundet skal arbeide for å sikre en likere inntektsfordeling mellom kvinner og menn. Lav- og likelønnstiltak må forbli en sentral del av forbundets tariffpolitikk og tiltakene må utvikles slik at vi får varig utjamning.

Det må arbeides for at forbundets tariffavtaler sikrer at arbeidstaker som har rett til svangerskapspengene eller foreldrepenger etter lov om folketrygd, utbetales full lønn uten folketrygdens inntektsbegrensninger.

Forbundet er mot kontantstøtten og mener ordningen er et tilbakeskritt for likestilling i arbeidslivet. Kontantstøtten må avvikles for å fremme yrkesdeltakelse og likestilling.

Prisen på barnehageplasser og skolefritidsordninger må ned og på sikt bli gratis. Det trengs en SFO-reform som inneholder kvalitetskrav, samt åpningstider med helårstilbud. Retten til søskenmoderasjon må beholdes.

Rettighetene i forbindelse med svangerskap og fødsel har et klart kjønnsperspektiv. Skal fedre/medforeldre ha en reell mulighet til å ta større del av omsorgsansvaret, må retten til foreldrepenger være knyttet til egen inntekt. Forbundet mener at vi må prioritere kravet om at fedre/medforeldre fullt ut må gis selvstendig opptjeningsrettigheter i forbindelse med foreldrepermisjon og fødsels-/foreldrepenger.

Det er en målsetting at man på sikt skal øke lengden på fødselspermisjon og å kunne motta 100 prosent lønn. Kvinners lovmessige del av fødsels- og foreldrepermisjon etter fødsel skal ikke være kortere enn menns. Det må også drives et holdningsskapende arbeid for å få fedre/medforeldre til å ta ut større del av omsorgspermisjonen.

EL og IT Forbundet vil styrke kvinners posisjon i forbundet. Alle organisasjonsledd må ha fokus på å verve flere kvinner som medlemmer, samt skolere og motivere for å få flere kvinner fra alle yrkesgrupper forbundet organiserer inn i tillitsverv og fagbevegelsens styrende organer lokalt og sentralt. EL og IT Forbundet har som mål å etablere egne kvinnenettverk og arrangere særegen skolering av kvinnelige medlemmer og tillitsvalgte etter behov. EL og IT Forbundet vil gjennom praktiske og økonomiske tiltak tilrettelegge slik at fagorganiserte med omsorgsansvar har reell mulighet til å delta i fagligpolitisk virksomhet.

Dessverre foregår det ennå i vårt samfunns- og arbeidsliv diskriminering med bakgrunn i hudfarge, religion, seksuell legning eller etnisk opprinnelse. Slik diskriminering kan i tillegg til lovverket bare bekjempes gjennom økt opplysning og informasjonsvirksomhet og den enkeltes holdninger.

For å oppfylle målene EL og IT Forbundet har om likestillingsarbeid, skal forbundet være en pådriver for at likestillingsarbeid prioriteres i samfunnet som helhet og i den enkelte bedrift.

Hovedmål:

- Brakke-, garderobe-, og toalettforhold er en del av likestillingsarbeidet.
- Arbeide for økt kvalitet på rådgivningstjenesten i utdanning og yrkesvalg.
- Alle forbundets tariffavtaler skal inneholde bestemmelser om likestilling og likestillingsavtaler.
- EL og IT Forbundet har som mål at ingen skal oppleve seksuell trakassering eller kjønstrakassering på jobben.
- Lønnsstatistikk etter kjønn og stillingsgrupper må bli tilgjengelig på alle arbeidsplasser.
- Retten til heltid må lovfestes og rett til overtidsbetaling ved merarbeid i deltidsstilling må sikres i arbeidsmiljøloven.
- Solidarisk støtte lønnskampen til lavtlønte, kvinnedominerte grupper.
- Forbundets overenskomster må inneholde bestemmelser om svangerskapspermisjon med full lønn, uavhengig av taket på 6G.
- Arbeide for at fedre/medforeldre opparbeider selvstendig rett til foreldrepenger.
- Arbeide for å øke lengden på foreldrepermisjonen.
- Forbundet vil arbeide for at kontantstøtten oppheves.
- Kvinners posisjon i forbundet må styrkes, øke antall kvinnelige tillitsvalgte.
- Skolering av kvinnelige medlemmer og tillitsvalgte, tilrettelegging praktisk og økonomisk.
- Fjerne kjønnsrelaterte ulikheter i yrkesskadeerstatning.
- Arbeide for at det etableres et partssamarbeid i fylkeskommunene for å utvikle et samarbeid mellom bedrifter, skoler, ansvarlige myndigheter og fagbevegelsen som sikrer at jenter får anledning til å velge utradisjonelt, får læreplasser og blir ansatt under ordnede arbeidsforhold i utøvelsen av yrket.

Klima og miljø

Klimautfordringene er vår tids største utfordring, både globalt og nasjonalt. Den eneste måten å løse den på er raskt å redusere forbruket av fossilt brensel kraftig, og på sikt fase bruken helt ut. Det innebærer en sterk økning i bruken av fornybar energi og energieffektiv teknologi. I tillegg må vi finne gode metoder for å sikre fangst og lagring av CO₂.

EL og IT Forbundet representerer bransjer og organiserer ansatte som har kompetanse til å løse klimautfordringen. Vi jobber for en politikk som gjennom reguleringer og støtteordninger bidrar til at løsningene blir utviklet og tatt i bruk. Dette kan ikke overlates til markedet alene.

En mobilisering av fagbevegelsen er helt nødvendig i klimapolitikken, og for å sikre en omstilling bygget på solidaritet, rettferdighet og trygghet. EL og IT Forbundet skal øke innsatsen og kompetansen for å skape større vilje til å gjennomføre klimatiltak. Forbundet understreker behovet for trepartssamarbeid og sosial dialog for å legge til rette for at framtidens arbeidsplasser er gode, bærekraftige og klimavennlige.

EL og IT Forbundet støtter Paris-avtalens målsetninger. Norge, og øvrige industriland, har et særskilt ansvar for å løse klimakrisen. Disse landene må gå foran med reduksjon av egne klimagassutslipp, samtidig som de bidrar til klimatilpasning, økonomisk vekst og utslippskutt i fattige land. En rettferdig omstilling forutsetter at det skapes gode og trygge jobber.

Norge har rikelig tilgang på fornybar og utslippsfri kraft. De største utslippskildene i Norge er olje- og gassutvinning, veitrafikk og annen transport. Elektrifisering innen disse sektorene er nødvendig, og teknologiutvikling er avgjørende for overgang fra fossile til fornybare energikilder i industrien, som også er en stor utslippskilde.

Statlige midler må brukes på forskning, utvikling, demonstrasjons- og pilotprosjekt som støtter opp under klimamålene.

Olje- og gassindustrien og leverandørindustrien har bidratt til arbeid og velferd i Norge. Mens vi fortsatt nyter godt av dette, skjer en forrykende utvikling innen bruk og produksjon av energi i bortimot samtlige land i verden. Bruken av olje i det omfanget vi ser i dag tar før eller siden slutt, enten fordi det blir knapphet på ressurser eller fordi etterspørselen er borte som følge av ny teknologi eller CO₂-

prising. EL og IT Forbundet frykter at Norge vil miste sitt teknologiske konkurransefortrinn om ikke store deler av oljeinvesteringene gradvis vris over på forskning og utvikling, og til incentiver som vil inspirere til ny industribygging, nye arbeidsplasser og verdiskapning. Kompetansen til ansatte i norsk olje- og gassindustri og leverandørindustrien gir oss et godt utgangspunkt for å lykkes. Verden har som mål å bruke mer fornybar energi, og Norge kan bidra med teknologi. Dette kan for eksempel være innen offshore-vind, vannkraft eller annen leverandørindustri knyttet til fornybar energiproduksjon.

Det vil være høy aktivitet på norsk sokkel i mange år. Denne skal foregå etter de høyeste standarder, både klima, miljø, helse og sikkerhet. Olje og gass på norsk sokkel er verdifulle ressurser som tilhører fellesskapet. Derfor skal aktiviteten komme fastlandsindustrien til gode.

Hovedmål:

- Stortingets mål om energieffektivisering i eksisterende bygg følges opp med sterkere virkemidler, herunder Enova.
- Overoppfylle forpliktelsene til kutt i utslipp av klimagasser i Norge.
- Forskning og utvikling innen teknologi, produksjon og bruk av fornybar energi økes.
- Jobbe imot konsekvensutredning og olje- og gassvirksomhet i sårbare havområder, som for eksempel utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, samt iskanten.
- Stille krav til elektrifisering på norske sokkel. Dette gjelder nye felt og eksisterende felt hvor det gjøres større ombygginger, dersom det er realistisk. Ved utbygginger i områder nært knyttet opp mot andre felt, må muligheten for samelektrifisering med eksisterende felt utredes.
- Statens pensjonsfond utland skal investere i innovasjons- og utviklingsarbeid for miljøvennlig, fornybar energi nasjonalt og internasjonalt.
- Pensjonsfondets investeringer trekkes ut av selskap som utvinner kull eller er involvert i olje- eller gassutvinning basert på tjæresand og oljeskifer. Stille strengere krav til oljeselskapene slik at mer av verdiskapingen blir igjen lokalt.
- Petroleumstilsynets arbeid med helse, miljø og sikkerhet styrkes, slik at norske olje- og gassvirksomhet fortsatt er verdensledende innen HMS.
- Arbeide for fangst- og lagring av CO₂.
- Arbeide for en beskatning av vannkraftnæringen som sikrer investeringer i oppgradering og ny fornybar produksjon

- Det bygges mer dobbelt spor og høyhastighetsbaner mellom de store byene i Norge og Nord-Norge-banen forlenges.
- Alle jernbanestrekninger i Norge elektrifiseres.
- Støtten til investeringer i ladeinfrastruktur økes, blant annet gjennom Enova.
- Få på plass en lovendring som åpner for at regjeringen kan sette krav til energiinfrastruktur i havner.
- Vedtak om elektrifisering skal følges opp av investeringer i kraftlinjer og produksjon av fornybar energi dersom det trengs for å sikre god kraftbalanse.
- Kraftnett bygges og oppgraderes for å sikre økt verdiskaping, legge til rette for reduserte klimagassutslipp og bevare en trygg strømforsyning.
- Klimafremmende IKT-løsninger skal bli en naturlig del av planlegging og prosjekteringsarbeid. Dette kan være innenfor infrastrukturnæringer som energi og transport, men også innen styringssystemer for energibruk og logistikk.
- Det tas i bruk klimafremmende teknologi innen bolig, nærings- og industrimarkedet.
- Bidra til å øke kunnskapen om klimautfordringene blant våre medlemmer
- Økt CO2-avgift
- Styrke klimaloven
- Styrke fylkeskommunene og kommunene sitt arbeid for redusert klimagassutslipp.
- Jobbe for å begrense plast i strøartikler og andre varer som forbundet kjøper/deler ut.
- Utvikle og ta i bruk offshore vindkraft i Norge.
- Arbeide for at all skipstrafikk som fortøyer i norske havner skal tilkoples landstrøm.

Internasjonal solidaritet og samarbeid

Fagbevegelsen er en bevegelse for fred, rettferdighet og sosial velferd – ikke bare nasjonalt, men også internasjonalt. Vi lever i en urettferdig verden hvor mange opplever krig, undertrykking, sult og arbeidsløshet. Millioner av mennesker drives på flukt. Fagforeningsaktivister utsettes for vold og forfølgelse i mange land. Det dominerende økonomiske systemet prioriterer fortjeneste for de få framfor å dekke menneskelige behov for de mange.

De siste åra har økonomisk krise og trykket fra globaliseringen svekket fagbevegelsen internasjonalt. Kutt i arbeidsplasser, økt arbeidsintensitet, løsere tilknytning til arbeidslivet, kutt i pensjoner og sosial velferd rammer arbeidere verden over.

Fagbevegelsen er verdens sterkeste bevegelse og kan endre dette gjennom alliansebygging, mobilisering og kamp.

Hovedmål:

- Arbeide for fred og nedrusting.
- Gå mot norsk deltakelse i internasjonale militære aksjoner som ikke baserer seg på FN-resolusjoner eller er hjemlet i FN-pakten.
- Støtte arbeidet for innføring av skatt på handel med kapital og verdipapirer.
- Handelsavtaler må ha klausuler om faglige rettigheter, må ikke svekke det nasjonale demokratiet og skal ikke kreve ytterligere privatisering av offentlige tjenester.
- Støtte arbeidere verden over i kampen for faglige og demokratiske rettigheter.
- Arbeide for å få opprettet globale avtaler for å sikre faglige rettigheter.
- Arbeide for at Norge også i framtida skal stå utenfor EU.
- Styrke samarbeidet med europeisk fagbevegelse for et mer sosialt Europa.
- En verdig asyl- og flyktningpolitikk må minimum være i samsvar med rådene fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR).
- Ha et internasjonalt engasjement med fokus på å bygge sosiale allianser som er sterke nok til å endre verden.
- Samarbeidet med Norsk Folkehjelp skal utvikles og forsterkes.
- Gjensidig støtte, moralsk og økonomisk og gjennom sympatiaksjoner innen samme konsern eller bransje over landegrensene, er nødvendig for å styrke den internasjonale solidariteten.
- Støtte det palestinske folk og fagbevegelse.
- Arbeide for boikott av Israel og at LO bryter samarbeidet med Histadrut.

Digitalisering - organisering av fremtidens arbeidere

Digitalisering, kunstig intelligens og teknologisk utvikling gir oss fantastiske muligheter for å videreutvikle samfunnet til et bedre sted for alle. Dette krever at vi ligger i forkant og analyserer konsekvensene, forbedrer personvern, lover og etiske regelverk. Vi må sikre kompetansen for å delta i dette arbeidet, også i fagbevegelsen. Feiler vi som samfunn her, risikerer vi digital sårbarhet, overvåkning og økt arbeidsledighet.

EL og IT Forbundet vil jobbe for at gevinster ved digitalisering reinvesteres i nye jobber og for at arbeidere får sin rettmessige andel av gevinstene ved rasjonaliseringer.

Betydningen av data

Innsamling og lagring av data har eskalert, både gjennom sosiale medier, på nettsider, arbeidsplasser og i det offentlige. I en verden hvor data har blitt en vare må det reguleres hvem som har anledning til å samle inn og benytte data om oss og hvor dette skal lagres. Lovverket for å regulere datainnsamling og bruk ble forbedret med GDPR, men dette må følges opp. Det utvikles programmer som benytter kunstig intelligens og algoritmer for å drive oppfølging, utvikling og rekruttering av arbeidere. Vi går et arbeidsliv i møte hvor rekruttering, karriere, utvikling og lønn i stadig større grad styres av programmer som samler og sammenstiller data fra flere systemer. Utviklingen av intelligente HR-systemer kan bli en trussel mot det organiserte arbeidslivet.

Endring av arbeid

Digitaliseringen i samfunnet vil påvirke alle yrkesgrupper som EL og IT Forbundet organiserer. Mange arbeidsprosesser er allerede automatisert og flere vil bli det. Tilsyn med kraftlinjer vil ikke lenger kreve klatring i master, men utføres av droner som selv vurderer tilstanden og som bare unntaksvis styres fra et kontrollrom. Stadig forbedringer i energiforbruk reduserer behovet for sterkstrøminstallasjoner i boenheter og kontorlandskap.

Selvbetjeningsløsninger minsker behovet for menneskelige kontaktpunkter mellom bedrift og kunder og intelligente nettverk som krever mindre vedlikehold enn tidligere kobbernett, er eksempler på utviklingen innenfor våre bransjer. Endringen i arbeidsoppgaver øker behov for etter og videreutdanning. Mange av dagens bedrifter investerer for lite i kompetanseutvikling av egne arbeidere.

Kompetanseutvikling blir en nødvendighet for at dagens arbeidere skal kunne utføre arbeidsoppgaver i fremtiden.

Bedriftene må holdes ansvarlig i større grad enn i dag. I for stor grad ser vi at bedrifter sier opp arbeidstakere fremfor å bidra til omstilling.

Et anstendig arbeidsliv for fremtiden

Digitalisering bidrar til individualisering og endrede former for tilknytting til arbeidslivet. Igjen står arbeidere med få eller ingen rettigheter eller muligheter for å organisere seg til en motmakt. Arbeidere tvinges til å opprette enkeltpersonsforetak for å utføre oppdrag for bedrifter framfor at bedriftene ansetter folk i faste stillinger til å gjøre arbeidet. I en verden hvor bedrifter har mulighet til å sette ut arbeidsoppgaver til et globalt nettverk av løsarbeidere, er det krevende å organisere en motmakt.

EL og IT Forbundet vil jobbe for å styrke lovverket med en utvidet forståelse av arbeidstakerdefinisjonen slik at arbeidere med alternativ tilknytning til arbeidslivet har samme rettigheter som arbeidere har i dagens lovverk. Alle arbeidere, i alle typer arbeidsformer, skal ha de samme rettigheter og beskyttelse. Arbeidsforholdbegrepet må utvides for å reflektere dette.

Dette gjelder også retten til å organisere seg, retten til kollektive forhandlinger med globale og landsomfattende tariffavtaler. Alle arbeidere har rett til et trygt og godt arbeidsliv, anstendige lønns- og arbeidsforhold med medbestemmelsesrett. Det er et rettmessig krav at gevinsten av digitalisering, automatisering og robotisering skal komme hele samfunnet til gode - ikke bare arbeidskjøperne - og ikke bli en trussel mot arbeid og inntekt.

Muligheter

Selv om mange peker på utfordringene og farene ved utbredelsen av kraftige maskiner og kunstig intelligens er det viktig å påpeke at dette også kan bidra til å løse mange av verdens store utfordringer. Det kan f.eks. være vanskelig å se for seg en løsning på klimakrisen uten bruk av kunstig intelligens. Med applikasjoner og systemer basert på kunstig intelligens kan vi få en bedre utnyttelse av de ressursene vi har til rådighet, innenfor de rammene klimaet kan tåle. Det samme ser vi f.eks. innen helsetjenester o.l. Behandling og operasjoner kan f.eks. utføres av roboter som både har erfaringen og kunnskapen fra erfarne leger i tillegg til ferdighetene og stødigheten til yngre leger.

Mange av våre medlemsgrupper vil dessuten kunne få muligheten til å delta i både utviklingen og driften av maskiner og systemer basert på kunstig intelligens. Norge har mange bedrifter som kan utvikle og levere gode IT-

løsninger. Likevel er det et stort hjemmemarked innen digitalisering som IT-sektoren ikke tar del i. Norge bør lære av sin historie som oljenasjon for å utvikle IT-industrien. Politikere hadde klare ambisjoner om å utnytte hjemmemarkedet i Nordsjøen til å utvikle en leverandørindustri på land. Det offentlige må i større grad bruke sin innkjøpskraft til å legge til rette for vekst i IT-næringen. Alle som leverer varer og tjenester til det offentlige skal være bedrifter med tariffavtale.

Hovedmål:

- Lov- og avtaleverket styrkes og arbeidstakere beskyttes mot datasystemer som griper inn i personsfæren uten den enkeltes aksept.
- At mennesker aldri mister kontrollen med teknologien. Vi krever at det ved innføringen av slike applikasjoner eller systemer må settes krav til åpenhet, etikk, og menneskelig kontroll med maskinene.
- En kompetansereform i arbeidslivet. Det må på plass finansieringsordninger som opprettholder inntekt under etter- og videreutdanning. Livslang læring må bli en rettighet.
- At digital teknologi, automatisering og kunstig intelligens ikke brukes av bedriftene for å svekke arbeideres lønn og arbeidsvilkår.
- At sysselsettingsraten skal økes, også i fremtiden.
- Sikre at offentlige data lagres og behandles på en forsvarlig måte i Norge.
- At forskning og utvikling på bruk av kunstig intelligens til samfunnsnyttige forhold styrkes.
- Sikkerhet må bli en større del av vurderingen ved outsourcing, slik at økonomi og besparelser veier mindre. Videre så må de ansattes kunnskap og erfaring med IT-systemene bli lyttet til i større grad.

